

ORVOS-TERMÉSZETTUDOMÁNYI ÉRTESITŐ

A KOLOZSVÁRI ORVOS-TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT
ÉS AZ
ERDELYI MUZEUM-EGYLET TERMÉSZETTUDOMÁNYISZAKOSZTÁLYÁNAK

AZ 1880-IK ÉVBEN TARTOTT

SAZAKÜLÉSEIRŐL ÉS NÉPSZERŰ TERMÉSZETTUDOMÁNYI ESTÉLYEIRŐL.

KIADJA A KÉT TÁRSULAT.

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG SEGÉLYÉVEL ÖSSZEÁLLITJA
AZ ORVOS-TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT TITKÁRA.

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG TAGJAI.

ORVOSI SZAK:
HÖGYES ENDRE.

TERMÉSZETTUD. SZAK:
KOCH ANTAL.

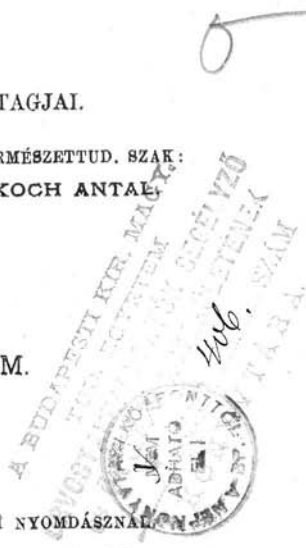
NÉPSZERŰ SZAK:
ENTZ GÉZA.

1880. V. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁRT.

NYOMATOTT STEIN JÁNOS M. K. EGYETEMI NYOMDÁSNÁL.

1880.

AZ V. ÉVFOLYAM TARTALMA.

I. Orvosi szak.

I. II. és III-ik füzet.

I. Eredeti közlemények.

	Lap. sz
1. Klug Nándor tnr. Közlemények a kolozsvári egyetem élettani intézetéből. I. A digitalin hatásáról különös tekintettel a szívbeidegzésre	1.
2. II. Adatok a háminjegeczek ösmeretéhez. Högyes Ferencztől	69.
3. Brandt József tnr. A sérvek gyökeres — radikál — műtéte	97.
4. Högyes Endre tnr. Közlemények a kolozsvári m. kir. tud. egyetem általános kór- és gyógyszer-tani intézetéből: I. Kísérletek az izzadásra ható vegyi anyagokkal. Kovács Lajos és Marschalkó Tamás orvostanhallgatóktól	109.
II. A hangerő felfogás alsó határai telephonicus meghatározások alapján. Kovács Lajos és Kertész János orvostanhallgatóktól	125.
5. Góth Manó m. tnr. Tapasztalatok a hüvelyes részen eszközölt vérelvonások gyógyhatási értéke felett	189.
6. Engel Gábor tr. A gyermekági láz helyi kezelése	193.

II. Hazai szakirodalom.

Lóte József. A magyar orvosi szakirodalom 1879-ben. Összeállította	73.
--	-----

III. Vegyesek.

A kolozsvári orvos-term. tud. társulat 1880. febr. 21-én tartott közgyűlésének jegyzőkönyve	89.
A kolozsvári orv.-term. tud. társulat orvosi szaküléseinek tárgyai: 1. Gyergyai Árpád. Az ízületi bántalmaknak carbolsavval kezeléséről	164.
2. Góth Manó. Egy általa eltávolított méhhabarcz (fibromyoma uteri) bemutatása	165.
3. Góth Manó. Nehány újabb eszköz a nőgyógyászat köréből	199.
4. Ossikovszky József. A borostyánkósnak új leválasztás módjáról a fibrin-pankreas emésztési terményekből	166.
5. Högyes Endre. Az akaratlan associált kétoldali szemmozgásokról vagy is a 12 crista acusticanak a 12 szemizommal való reflex kapcsolatáról	166.
6. Géber Ede. A gége-bujakór egy esetéről (Beteg bemutatás)	166.
7. Genersich Antal. Kórbonczati készítmény bemutatás (Agytalan torz arc- és has-hasadással)	166.
8. Högyes Endre. A hallóideg átmetszésének következményeiről	199.
9. Góth Manó. 10 napos gyermek bemutatása több rendbeli hiányokkal	200.
10. Gyergyai Árpád. „A sérvek tanának történetéről“ vázlatos ismertetés	200.
11. Engel Gábor. Betegbemutatás (Méh mögötti vérgyülem egy esete)	200.
12. Genersich Antal. Kórbonczati készítmény bemutatás (Bárlangos edénydag a májban verőczer dugulás miatt)	201.

II. Természettudományi szak.

I. II. és III-ik füzet.

I. Eredeti közlemények.

	Lap. sz.
1. Réthy Mór tnr. Elméleti vizsgálatok a rezgés tan köréből	1.
2. Mártonfi Lajos. A Kolozsvár vidéki harmadkori rétegek foraminiferái	5.
3. Egyed Mózes tnr. Földdelejtési adatok Déváról	25.
4. Szaniszló Albert tnr. Adatok a Hoplophora arctata nevű Phyllo-xéra ellenség kifejlődési viszonyaihoz, s annak előfordulása hazánkban	35.
5. Primics György tnrsgd. Részletes jelentés az erd. muz. egyesület t. választmányának megbízása folytán a múlt évben tett ásvány-földtani körutamról.	
I. Geológiai kirándulás a Jára patakba és annak jobb oldalán elterülő hegységbe	45.
6. II. Geológiai észleletek a Szebeni és a Szász-Sebesi havasokban	117.
7. III. A fogarasi havasok geológiai szerkezetében szereplő kőzetek	179.
8. Abt Antal tnr. A radiometer tűnemények és elméletek rövid ismertetése és Crookes legújabb kísérleteinek bemutatása	55.
9. Abt Antal tnr. A resinai vasgyárból való különböző vas- és aczél-nemek tágulási együtthatóiról	105.
10. Mártonfi Lajos tr. Ásvány-földtani kirándulás Erdély északnyugoti szegletébe	106.
11. Réthy Mór tnr. A dispersio és absorptio elméletéhez	133.
12. Koch Antal tnr. és Fabinyi Rudolf tnr. Rudabányai aranytartalmu telérkőzetek és olvasztott aranygömböknek ásvány- és vegytani vizsgálata	137.
13. Dadai Jenő tnrsgd. A pesterei barlangban tett kutatások eredménye	147.
14. Tömösváry Ödön. A Heterostomeák stigmája (1 táblával)	169.
15. Ugyanaz. Könyvismertetés. I. Robert Latzel, Die Myriopoden der österreichisch-ungarischen Monarchie. I. Hälfte: Die Chilopoden. Wien 1880.	175.
2. Erich Haase. Schlesiens Chilopoden I. Chilopoda anamorphia (Inaugural Dissertation), Breslau. 1880.	177.

II. Hazai szakirodalom.

1. Koch Antal tnr. A mennyiség-természettudományi hazai szakirodalom 1879-ben. Összeállította	84.
---	-----

III. Kisebb közlemények.

1. Entz Géza tnr. Egy Kolozsvárt fogott Skorpió s néhány szó a Skorpióknak hazánkban való előfordulásáról	71.
2. Entz Géza tnr. Az ősökre való visszaesésnek (atavismus) egy érdekes esete	74.
3. Tömösváry Ödön. A Déva mellett talált nagymennyiségű Vipera Ammoditesről	75.
4. Koch Antal tnr. Fossil őz (Cervus Capreolus L.) — maradvány a köpeczi lignitből	77.
5. Koch Antal tnr. Mastodon arvernensis Croiz. zápfoga Bardóczról	79.
6. Koch Antal tnr. Lelhely — helyreigazítás	80.
7. Mártonfi Lajos. Pótlás Rodna ásványainak jegyzékéhez	81.

	Lap. sz.
8. Koch Antal tnr. A pseudobrookit és szabóit vegyi összetételéről	82.
9. Koch Antal tnr. A marosvásárhelyi Bem-szobor talapzatának kőzete	157.
10. Medgyesi Béla. Quarczporphyr és gránit zárványok a koppándi melaphyr tuffából	158.
11. Primics György trnsgd. Ösemlősök csontjai a pesterei barlangból	159.
12. Entz Géza tnr. Utószó a Kolozsvárt fogott Skorpiót tárgyazó közleményhez	160.
13. Tömösváry Ödön. A Skorpió előfordulása hazánk erdélyi részében	161.
14. Ugyanaz. Az erd. muz. egyl. gyűjteménye részére eladott Myriopodák Chilopoda rendjének névsora	162.
15. Dadai Jenő trnsgd. Eszrevétel Dr. Primics Gy. „Ösemlősök csontjai a pesterei barlangból“ czimű czikkére	189.
16. Ugyanaz. A magyarországi álskorpiók	191.
17. Tömösváry Ödön. Nehány erdélyi andesitnek kőzettani vizsgálata	194.
18. Vutskits György. A M-Csesztve melletti Maros porondjának ásványtani összetétele	195.
19. Székely Bendeguz. Jegyzetek Erdély néhány új előfordulása ásványairól	197.

IV. Vegyesek.

Az erd. muz. egylet 1880. márcz. 25-én tartott közgyűléséből. A természetrajzi osztályok jelentései	95.
A közgyűlésen elfogadott költségvetésből	100.
Jegyzőkönyvi kivonatok a megtartott szakülésekről	100.
Az ásványok és földtani műszók helyesírására nézve	101.
A társulat választmányi üléséből	101.
Fölvívás ásványoknak, kőzeteknek és földnemeknek megvizsgálás végett való beküldésére	104.
Jegyzőkönyvi kivonat a megtartott szakülésekről	163.
Koch Antal jelentése a mult nyáron tett tudományos kirándulások eredményeiről	163.
Tömösváry Ödön jelentése a mult évi máj. 14—18 napjain tett kirándulások eredményeiről	165.
A f. é. oct. 3-ki erdélyi földrengésre vonatkozólag	166.
Jegyzőkönyvi kivonat a megtartott szakülésekről	199.

III. Népszerű előadások.

1. Entz Géza tnr. Támadás, védelem és dacz az állatországbán	1.
2. Gamauf Vilmos. A phyloxéráról	25.
3. Abt Antal tnr. A fluorescentia és phosphorescentia elnevezések alatt ismert fénytűneményekről	65.
4. Koch Antal tnr. A földrengésről	77.
5. Ugyanaz. Az erdélyi földrengések összeállítása	108.

Hazai szakirodalom.

Dadai Jenő trnsgd. A magyar népszerű természettudományi irodalom 1879-ben. Összeállította	61.
---	-----

Vegyes.

Fölvívás az erdélyi részek föld- és bányabirtokosaihoz	54.
--	-----